

A rokoni kapcsolatból származó tartási igény érvényesítésének hatályosabbá tétele végett számos ország olyan törvényeket hozott, amelyek alkalmasak arra, hogy a tartási kötelességet szándékosan kijátszani vagy meghiusítani akaró tartásra kötelezettet büntetéssel sújtsák. Ilyen törvényt alkotott Németország (Btk. 361. §. 10. sz.), továbbá Franciaország (1924. évi II. 7-iki törvény), Ausztria (1925. évi törv.), Norvégia (1915.) és Dánia (1908.).

Egyes országok viszont még erőteljesebb intézkedéseket is alkalmaznak arra az esetre, ha a munkaképes tartásra kötelezett erkölcsi vétkeisége okából az általa eltartani kötelezett egyént a hatósági gondozás terhére engedi esni, amennyiben ilyenkor a vétkes egyént a nyilvános eltartás költségeinek megtérítése végett kényszer munkára engedik fogni alkalmas intézetben, ha az illető a munkát kerüli, vagy a tartási kötelesség alól magát megátalkodottan kivonja. (Ilyen pl. a német Verordnung über die Fürsorgepflicht 1924. II. 13., 20. és 22. §.)

Sajnos, hazánkban egyik vonatkozásban sincs eddig törvényes rendelkezésünk.

A házassági köteléki perekre vonatkozó joghatósági szabályaink reformja.*

A joghatóság fogalmának megérttetése céljából a hatósági intézkedések — és miután itt csak magánjogi érdekű hatósági intézkedésekről van szó —, a magánjogi érdekű hatósági intézkedések fogalmából kell kiindulni.

Mint tudjuk, a magánjogi tények között az ember jogcselekményein és más természetű jogi tényeken (események, ténylegesség, lelki momentumok, stb.) kívül hatósági intézkedések is szerepelnek, mint jogi tények. Így: az örökbefogadás kormányhatósági jóváhagyása, a törvényesítés államfői engedélyezése, a házasság kihirdetése, a házassági akadályok alól történő felmentés, gyámrendelés, gyámkirekesztés, kisajátítás, telekkönyvi bejegyzések, a házasságot felbontó, érvénytelenítő, holtánnyilvánító ítélet, és általában a statusperekben hozott ítéletek, polgári bíróságok ítéletei, a végrehajtási zálogolás, árverés, kilakoltatás, kényszeregyesség jóváhagyása, csődnyitás, stb. Tény, hogy a magánjogi érdekű hatósági intézkedések között különböző szempontokból igen lényeges különbségek vannak, — hogy továbbá igen különbözőek azon eljárások is, amelyeknek eredményeként a hatóságok magánjogi érdekű intézkedéseiket megte-

* A Magyar jogászegylet civiljogi szemináriumában dr. Balla Ignác ügyvédnek 1937. december hó 1-én „A házassági köteléki perekre vonatkozó joghatósági szabályaink reformja” címen tartott előadásának ismertetése.

szik, ám valamennyivel szemben egyképen felmerül és az intézkedés tétele szempontjából az első kérdés az, hogy adott esetben *mely állam* hatósága teheti a kérdéses intézkedést, tehát pld. a magyar, vagy valamely más és mely külföldi állam hatósága-e? Csak ha ez eldőlt, pld. akként, hogy a magyar állam valamely hatósága bír a szóbanforgó intézkedés megtételére joghatósággal, csakis ezután kerül a sor arra a további kérdésre, mely hatóság hatáskörébe tartozik a szóbanforgó intézkedés megtétele, nevezetesen pld. a közigazgatási hatóság vagy bíróság, és ezen belül a törvényszék, járásbíróság, árvaszék, stb. hatáskörébe-e, és ez után, végső sorban kerül a sor az illetékesség kérdésére, tehát arra a kérdésre, melyik törvényszék, járásbíróság, árvaszék, stb. teheti meg a szóbanforgó hatósági intézkedést.

I. Tudott dolog tehát, hogy a kompetenciának három alakulata van. Első a *competentia suverenitatis*, a joghatóság (*jurisdictio*), amely ál'amonként tagolja a hatósági intézkedést kívánó ügyeket, második a *competentia materiae*, a hatáskör, amely egy államon belül akként tagolja az ügyeket, amint egyes ügyek, ide (pl. a törvényszékhez, mások máshova), jut az árvaszékhez stb. tartoznak, végül a *competentia loci*, amely, ha szükség van rá, a hatáskörön belül, a *hely* alapján tagolja tovább az ügyeket (*competentia loci*, illetékesség).

Itt csak a házassági köteléki pereket és ezeket is csak abból a szempontból vizsgálom, hogy Magyarországon ezen perekre vonatkozólag minő joghatósági szabályokat találunk, és hogy ezek kielégíthetők-e, és ha nem, minő módosításra szorulnak.

Az összehasonlító házassági jog tanúsága szerint az egyes államok idevágó rendelkezései rendszerint igen sokrétűek, bonyolultak, szabályok vannak kivételekkel, és különböző kivételekkel a kivételek alól, tehát a szabály helyreállításával, stb., stb. Ha azonban a lényegét kutatjuk annak, hogy mi valamely jogrendszer álláspontja a köteléki perek joghatósági szabályai tekintetében. lényegében csak azt a kérdést kell nézni: 1. mi a vizsgált jogrendszer álláspontja a *saját állampolgárok* házassági köteléki pereiben —, 2. és mi az *ottlakó idegenekéiben*. Így a mi jogrendszerünkben.

Ad 1. A szabály a Ht. 114. §-a, amely szerint „magyar állampolgár házassági perében csak magyar bíróság ítélete hatályos”. A szabály tehát a fenntartott joghatóság (*jurisdictio reservata, forum patriae*) elve.

2. A másik kérdés: eljár-e valamelyik állam a területén lakó külföldi állampolgárok köteléki pereiben? Erre vonatkozóan a Ht. 116. §-a a következőket mondja: „Külföldiek házassági perében a magyar bíróság csak az esetben járhat el, ha ítélete hatályos abban az államban, amelynek a házastársak polgárai!

Így hát ebben a két szabályban van megadva a házassági köteléki perekre vonatkozó joghatósági szabályaink rendszere, nem szólva persze a kivételekről és részletszabályokról.

II. Ami más most azt a kérdést illeti, hogy ez a szabályozás, nevezetesen a Ht. 116. §-a bevált-e, hogy t. i. csak a hazai állam jóváhagyásától feltételezetten tekintjük csak érvényesnek a magyar bírói ítéletet, éppen ez az, amit joghatósági jogrendszerünk gyenge pontjának tekintünk.

Mielőtt azonban e törvényi rendelkezés kritikájába fognánk, nézzük meg, mivel indokolja ezen álláspontját a Ht.? „Külföldi bíróságok által más állam kötelékébe tartozó felek házassági pereiben hozott ítéletek — mondja a Ht. 116. §-ának indokolása — végrehajtása, ezen utóbbiak államában igen gyakran sok akadályba ütközik, sőt nem is foganatosítható. Ilyen összeütközéseknek kívánja elejét venni a 116. §.“. Amihez hozzátenném, hogy nem szabad elfelejtkeznünk arról sem, hogy ha a lakhely bírósága feltétlenül eljárhat, a házastársak időbelileg különböző helyeken lakván, több egymástól eltérő ítélet keletkezhetik, és azt sem lehet megállapítani, melyik köztük az irányadó, ami által a legkülönbözőbb zavarok támadhatnak. Viszont azonban nem hagyhatjuk figyelmen kívül azon rendezés *hátrányait* sem, amely kizárólag a forum patriae tekinteti az eljárásra jogosultnak és a forum domicilii-t teljesen figyelmen kívül hagyja.

Nem szabad ugyanis azt a jogelvet sem figyelmen kívül hagyni, s illetőleg abból az elvből kell kiindulnia, hogy valamely állam joghatósága minden, a területén felmerülő ügyre kiterjed; és csak azok vétessenek ki, amelyek különböző megmondások alapján nem hagyhatók célszerűen a lakhely államának joghatósága alatt.

Nézetem szerint nincs kellő ok arra, hogy az országban régebben ittlakó házastársak köteléki perében bíróságaink ne járjanak el; ezáltal törvényünk túlmessze megy el a magyar bíróságok joghatóságának korlátozásában. Szerintem meg kellene adni a iurisdictiont tekintet nélkül arra, elismeri-e a szemköztes állam ítéletünket vagy sem. Nekünk nem az a fontos, hogy a külföld végrehajtja-e ítéletünket, hanem hogy rendezést nyerjen nálunk egy olyan ügy, amelynek érdekeltjei itt laknak, akiknek dolgai bekapcsolódnak a belföldiek ügyeibe. Mert olyan külföldiek kötelékének elintézése, rendezése, akik állandóan Magyarországon laknak, tehát hazájuktól már sok éve távol vannak, és attól tulajdonképen elszakadtak, ellenben állandó ittlakásuk által, életviszonyaikkal belenöttek az itteni életviszonyokba: belföldi közérdekké vált, hogy dolgaik itt rendezést nyerjenek. Nem teljesen helyes tehát az eljárástól való tartózkodás, mert tétel az is, hogy az ittlakók dolgait rendezni kell, aminthogy az ittlakók ittlelő vagyona is a belföldi vagyon részévé vált. Itt vannak a köteléki perhez szolgáló bizonyítékaik is, és az állam feladata nemcsak éppen a szigorúan vett állampolgárok, de az államban élők, tehát a belföldiek dolgainak rendezése is. Főlöszleg az eljárástól való tartózkodás, amelyre saját törvényünk nem kötelez. A retorziótól pedig a Ht. 114. §-a folytán nem kell tartanunk, mert ha külföldi állam magyar állampolgár köteléki perét lefolytatja, azt úgysem vesszük semmibe. Kivételt ez alól csak akkor tennénk, ha erre államszerző-

dés kötelez, így az 1902-ből való ú. n. házasságbontó házassági hágai egyezmény, amelyet mi az 1911: XXII. t.-c.-be iktattunk (I. annak 5. és 8. cikkét, valamint az 1930. évi 39. t.-c.-be iktatott magyar-jugoszláv magánjogi érdekű egyezmény 28. cikkét).

A hágai egyezmény ezidőszertint Lengyelországgal, Luxemburggal, Németalfölddel, Németországgal, Olaszországgal, Svédországgal és Hollandiával van érvényben.

Mert hogy mily fontos, hogy az állam az ittlakók, a belföldiek ügyeiben eljárjon, ennek fontossága és ezzel együtt a 116. §. által magunkravett önkorlátozás tarthatatlansága, szomorú igazolást nyert az 1921. júl. 26-án életbelépett trianoni békeszerződés rendelkezései folytán, amely — ha már az elszakított területen maradt magyarok helyzetéről nem is beszélek —, a bentlakók nagy tömegeit illetően teljes bizonytalanságot teremtett, mert nem tudták állampolgárságukat kimutatni, és az utódállamok gyűlölködése folytán nem tudták személyi okmányaikat sem megszerezni és így igen sokuknak az utódállamok bíróságaihoz kellett fordulniok, még többjük pedig, nem tudván ügyét sem itt, sem ott elrendezni, inkább az egész kérdés törvényi rendezését hagyta el.

Emlékszünk ennek kapcsán, hogy az 1928. áprilisban megtartott jogászgyűlés (Jogászegyleti értekezések új folyam XIX. kötet) általános kívánságnak engedve, napirendre tűzte a kérdést: „milyen törvényhozási vagy kormányhatósági intézkedésre van szükség avégből, hogy megszűnjenek azok a nehézségek, illetve kiegyenlítettessenek azok a nemzetközi összeütközések, amelyeket a Trbsz. állampolgársági rendelkezései a házassulók és házassági pert indító felek állampolgársága kérdésében előidéztek”? A jogászgyűlés azonban sajnos, eredményre nem vezetett, mert állampolgársági kérdésben nem volt lehetőség módosításra. A belföldön lakó külföldiek joghatósági kérdését tehát a Ht. 116. §-ánál kellett volna megfogni, amint ezt dr. Malonyai Béla igen helyesen felismerte. „Perjogi szempontból — írja a most említett országos Jogászgyűlésre adott szakvéleményében — kétségtelen, hogy a mai nemzetközi forgalom és lakhelyváltoztatás mellett a lakhely bírósága is kell, hogy illetékességet nyerjen, amint ezt a hágai egyezmény el is fogadta, de a lakhely által is alkalmazandó jog kizárólag a felek *hazai joga* kell, hogy legyen. E rendszernek előnye elsősorban az, hogy úgy a felek hazája, mint minden külföldi állam el fogja ismerni az olyan ítéletet, amely a házastársak hazai jogát tartja szem előtt. Előnye továbbá az, hogy lehetlenné teszi azt, hogy a házassulók honosságuk vagy lakhelyük változtatásával hazai joguk tiltó rendelkezései alól kivonják magukat. Végül pedig ugyancsak a köteleknek egyenlő elbírálását biztosítja, ha mindegyik szerződő állam bírósága kizárólag a hazai törvény rendelkezéseit fogja szem előtt tartani”.

Vegyük még ehhez, hogy nemcsak a multról van szó, hanem a jelenről is, mert habár az akkori probléma élességéből már igen sokat veszített, habár az akkoriak nagy része azóta már el is halt, nem szabad hinnünk, hogy a probléma teljesen meg is.

szűnt, mert még ma is vannak olyanok, akiknek házassági köteléki ügyei ma is elintézetlenek, és mivel a belföldön lakó külföldiek köteléki pereinek hovatartozandósága a házasságjognak ma is egyik legnehezebb problémája, a kérdést újból megfontolás tárgyává kell tenni, és ezt felvetve, kérem, érdeklí-e a külföldi államot, pld. az utódállamokat, hogy rendezve van-e nálunk (belföldön) lakó honosainak köteléki ügye, ha már évek óta, sőt talán évtizedje nem köti az itt élő külföldit hazájához más, mint az, hogy polgárának mondja magát, holott tényleg minden dolgukkal beolvadtak egy idegen, pld. a magyar állam testébe, a belföldiek életviszonyaiba, és itt vannak vita esetére bizonyítékaik is. Ennélfogva helyesebbnek tartanám a forum domicilii álláspontjára való helyezkedést, és az ittlakó külföldi állampolgár köteléki ügyeinek elintézését, nem nézve azt, hogy elismeri-e a hazai állam a magyar bíróság ítéletét érvényesnek vagy sem.

Azt egyébként, hogy a Ht. nem helyezkedett az országban lakó külföldi házastársak házasságából eredő vitáival szemben a *desinterressement* álláspontjára, a Ht. 118. §-a maga is bizonyítja. Eszerint ugyanis „Külföldi házastársak Magyarországon tartózkodása esetében magyar bíróságok a 98. §. (ágy és asztaltól való különélés elrendelése) a 101—103. §-oknak megfelelő a közös kiskorú gyermekek elhelyezése és ezeknek, valamint a nőnek tartása és a szükséges tárgyaknak az utóbbi részére kiadása iránti intézkedést akkor is megteheti, ha a házassági per hatóságuk alá nem tartozik“. Mutatja, hogy nem a házastársak *ittlakása*, hanem már pusztán *ittartózkodása* esetén is a rend fenntartása kedvéért is indokoltnak látta a fenti kérdésekben való eljárását. Mennyivel inkább forog fenn a rendcsinálás szükségessége és pedig az egész kötelék kérdésére kiterjedőleg is, ha nem *ittartózkodókról*, hanem *ittlakókról* (és pedig mint javasolom: legalább három éve ittlakókról) van szó.

De tegyük még hozzá mindjárt, hogy a magyar bírói eljárás a belföldön lakó külföldiek köteléki pereiből távolról sem jelentené a magyar anyagi jog alkalmazását, mint pld. Ausztria és Franciaország, hanem az anyagi jog terén alkalmazandó volna a külföldi hazai törvénye. Minélfogva pld. az olaszok házasságát, bármilyen felekezetűek, és az osztrák katolikusok házasságát a mi bíróságaink nem bontanák fel, mert a Code Civile a bontást egyáltalán nem ismeri felekezetre tekintet nélkül, az Optk. pedig katolikus osztrákokra nem. És miután minden reform csak óvatosan haladhat, a magyar joghatóság előfeltételeként még így is kikötném, hogy: ha legalább három éve áll fenn a közös ittlakás és ez közokirattal igazolható.

Viszont meg kell vallanom, hogy, amikor az összehasonlító joganyagot nézem, több nagyszúlyú törvényt találok ellenkező állásponton, tehát a mi Ht.-ünk 116. §-ának oldalán. Így a svájci polgári törvénykönyvet életbeléptető törvény 59. §. 7/H. pontját: „Ein Ausländerischer Ehegatte, der in der Schweiz wohnt, kann eine Scheidungsklage beim Richter seines Wohnsitzes anbringen, wenn er nachweist, dass nach Gesetz oder Gerichtsgebrauchsei-

ner Heimat der geltend gemachte Scheidungsgrund zugelassen (lex Patriae) und der schwaizerische Gerichtstand anerkannt ist“.

Lengyel jog szerint a lengyel bíróság külföldi állampolgár köteléki perében akkor jár el, ha a külföldi állam nem tartja fenn magának az eljárást és ha megengedi, hogy a külföldi állam anyagi joga szerint járjon el. L. az 1926. október 13-án kelt lengyel nemzetközi magánjog 17. pont cikke.

Németország álláspontja is egyezik a Ht.-ünk 116. §-ával. A Német polgári perrendtartás 606. §. ut. bekezdése: „Sind beide Ehegatten Ausländer, so kann die Scheidungsklage im Innlande nur erhoben werden, wenn das inländische Gericht auch nach Gesetzen des Staates zuständig ist, dem der Ehemann angehört“. Ami mellett hivatkozom dr. Gustav Walker: Internationales Privatrecht IV. kiadás 615. lap. 1. bek.-ére, ahol azt mondja: „Dadurch soll die Erlassung eines deutschen Scheidungsurteiles vermieden werden, das im Heimatstaate der Ehegatten keine Anerkennung fände“.

Viszont: köztudomásúlag más az álláspontja az Északamerikai Egyesült Államoknak, Angliának és Csehszlovákiának, melyek a forum domicillii álláspontján állanak.

Az 1919. május 22-ről szóló 320. sz. törvény egységesen szabályozza Csehszlovákia területére azokat az okokat, amelyek miatt a házasság felbontása kérhető, anélkül, hogy különbséget tenne, vajjon a felperes belföldi vagy külföldi. Külföldiek azon csehszlovák bíróságnál kérhetik házasságuk felbontását, amelynek területén a házastársak utoljára együtt laktak (l. Edmund Prohászka: Über die Ehetrennung von Ausländern durch tsechoslovakische Richte“ c. cikkét a Juristenzeitung auf das Gebiet der tsechoslovakischen Republik 1937. évfolyamának 116. és köv. lapjai).

De a lex dominicii álláspontján van Franciaország is, amelynek bíróságai külföldiek köteléki pereiben is eljárnak, és pedig eljár Franciaországban lakó külföldiek köteléki pereiben utolsó együttlakásuk bírósága, és pedig a Code anyagi szabályai szerint.

De a legtanulságosabb reánk Ausztria álláspontja. A Jurisdictionsnorm 76. §-a a következőképen rendelkezik: „Klage auf Scheidung, Trennung oder Ungültigkeitserklärung einer Ehe gehören vor das Gericht, in dessen Sprengel die Ehegatten ihren letzten gemeinsamen Wohnsitz hatten“. Amihez Georg Neumann „Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen IV. k. 189. lapján megjegyzi, hogy ez a §. egyformán vonatkozik bel- és külföldre. Maximilian Piekarski: „Die Ehescheidung und Ehetrennung“ c. 1935-ben megjelent műve 12. lapján a következőket mondja: „Beide Teile Ausländer: Die Frage, ob das in Österreich gefällte Urteil im Heimatstaate der Ehegatten anerkannt wird oder nicht ist belanglos“. 14. lapján: „Beide Teile Ausländer: §. 76. der Jurisdictionsnorm bestimmt, dass Statusprozesse vor das Gericht gehören, in dessen Sprengel die Ehegatten ihren letzten gemeinsamen Wohnsitz im Innlande hatten. Es wird kein Unterschied

gemacht, ob es sich um Ehen österreichischer Bundesbürger oder um Ehen der Ausländer handelt. Daraus wird gefolgert, dass der Gerichtstand des §. 76. Jurisdictionsnorm auch für Ausländer gilt, falls ihr letzter gemeinsamer Wohnsitz im Innlande war, wobei es unerheblich ist, ob ihr Heimatstaat die Scheidung anerkennt oder nicht“.

Ezzel kapcsolatosan rámutatok még az Optk. 33. §-ára, amely kimondja, hogy „den Fremden kommen überhaupt gleiche bürgerliche Rechte und Verbindlichkeiten mit den Eingeborenen zu, wenn nicht zu diesem Genusse in der Rechte ausdrücklich die Eigenschaft eines Staatsbürgers erfordert wird, auch müssen die Fremden um gleichen Recht mit den Eingeborenen geniessen, in zwifekhaften Fällen beweisen, dass der Staat, dem sie angehören, die hierländigen Staatsbürger in Rücksicht des Rechtes, wovon die Frage ist ebenfalls, wie die seinigen behandeln.

Itt jegyzem meg, hogy miután az Executionsordnung 85. §-ának 3. pontja szerint „Die Bewilligung der Execution auf Grund eines ausländischen Executionstitels ist zu versagen, wenn er Wegen Personenstand eines österreichischen Staatsangehörigen betrifft“ (Ht. 114. §-sal egyező), ezekből kitűnik, hogy az osztrák köteléki joghatósági rendszer tényleg az, hogy *osztrák* honosokra vonatkozóan Ht.-ünk 114. §-ával egyezően rendelkezik, a *külföldiekre* vonatkozóan azonban lényegesen eltér a Ht. 116. §-tól, és pedig oly értelemben, amint annak módosítását magam is javasolom, hogy t. i. legalább három éve állandóan ittlakó külföldi állampolgárok köteléki pereiben bíróságaink joghatósággal birjanak, tekintet nélkül arra, vajjon hazai államuk ítéletünket érvényesnek elismeri-e vagy sem. Eltérne azonban még az osztrák állásponttól is annyiban, hogy amennyiben Ausztria külföldiek köteléki pereiben is az osztrák anyagi magánjogot, tehát a lex forit alkalmazza, addig érezben a lex patriae-t venném figyelembe.

És most, miután az összehasonlító joganyaggal végeztem és látjuk, hogy nemcsak az Északamerikai egyesült Államok és Anglia, de más európai államok is, mint Csehszlovákia, Jugoszlávia, Franciaország és Ausztria is — eltérően a Ht. 116. §-ának álláspontjától — módot adnak az állam területén lakó külföldieknek, hogy házassági perüket a lakhely bírósága elé vigyék, sőt Franciaország és Ausztria még saját anyagi jogi törvényüket is alkalmazzák, úgy gondolom, megnyugvással fogadhatnánk el egy olyan reformot, amely 116. §-unkat oly értelemben módosítaná, hogy az ittlakó külföldiek ügyében eljárjon a házastársak utolsó közös lakóhelye szerint illetékes törvényszék, miután az óvatos tapogatózás kedvéért mi még azt is megkövetelnők, hogy a magyar bíróság csak akkor járjon el, ha a házastársak már legalább három éve belföldön laknak, ezt közokirattal igazolni tudják, és anyagi törvényüket, a lex patriae-t alkalmazzák.

A Ht. 116. §-a a kifejtetteknek megfelelő szövegezésben ekként hangzanék: „Külföldiek házassági perében a magyar bíróság csak az esetben járhat el, ha legalább három éve Magyar-

országban van közös utolsó együttlakásuk és e körülmény közokirattal igazoltatik". A Ht. 116. §-ának ilyértelmű megváltoztatása folytán módosítani kell a Pp. 641. §-át, és pedig első és második bekezdését hatályon kívül helyezni azzal, hogy a Ht. 116. §-a esetén a házastársak utolsó közös lakhelyének törvény-széke bir illetékességgel.

Dr. Balla Ignác.

Tallózások a kényszeregyesség mezején.

Irta: *Dr. Kúti Arthur* ügyvéd.

I.

A jogalkalmazás körében igen gyakori az a minisztikus kérdés, hogy mi volt a törvényhozó, vagy a rendeletalkotó igazi akarata. Misztikus ez a kérdés személyi és tárgyi vonatkozásban egyaránt. A kodifikáló, az országgyűlési előadók, vagy a vitában felszólalók szándékát kutatjuk-e, ha a törvényhozó igazi akarátát meg akarjuk állapítani? Lehet-e egyedül, vagy túlnyomórészt mérvadó a törvényjavaslat indokolása, avagy a parlamenti tárgyalás vitaanyaga? A rendeleti jogszabályalkotás körében az indokolás nem is szokásos. Amint a törvény, vagy a rendelet hatályba lép, elszakad létrejöttének előzményeitől és önálló életet él. Egész más körülmények között kerülhet később alkalmazásra, mint amelyek között született. A változott gazdasági és életviszonyok, a communis opinio, a bírói gyakorlat átfurmálja, vagy deformálja elannyira, hogy az eredeti célkitűzésre, vagy akaratra visszamenni igen gyakran teljesen céltalan lenne.

Néha azonban — különösen nehezen szabályozható jogviszonyok körében megesik, hogy a jogszabályalkotó előre leszögezi a célt, amelynek szolgálatába kívánja az új jogszabályt állítani, amikor is az ilyen megállapítás a jogszabálynak integráns részévé válik. Az ilyen jogszabályoknál nem vitás az alkotó igazi szándéka és kétes esetekben nyugodtan meríthet abból mindenki, akinek a jogszabályt alkalmaznia kell. Az ilyen praefatio nem túlgyakori a jogszabályoknál, de igen praktikus és sokszor jó szolgálatot tesz. Ilyen a második gazdarendelet (10.000/1935. M. E.) bevezetése, amely nyolc pontban megadja a rendelet célkitűzéseit és ilyen az 1410/1926. M. E. sz. rendelet a csődönkívüli kényszeregyességi eljárásról, amely körülírja, hogy miért és milyen esetekben tartja a jogszabályalkotó indokoltnak a csőd eljárás helyett a kényszeregyességi eljárást.

Három szempontot domborít ki ez az utóbb említett bevezetés. És pedig:

1. a hitelezők érdekét a csőd eljárásnál megfelelőbben kívánja biztosítani;